

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 07.09.1963, sp. zn. 5 Co 22/62, ECLI:CZ:KSUL:1963:5.CO.22.1962.1

Číslo: 33/1964

Právní věta:

Podnik odpovídá za zavinění prodavače, který prodal hořlavý a nebezpečný přípravek nezletilci, o němž mohl předpokládat, že jej použije způsobem zdraví nebezpečným, a to i když neexistuje obecně závazný předpis, omezující prodej tohoto přípravku.

Soud: Krajský soud v Ústí nad Labem

Datum rozhodnutí: 07.09.1963

Spisová značka: 5 Co 22/62

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody, Odpovědnost za škodu

Předpisy: 71/1958 Sb. § 2
§ 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal na žalovaných náhrady škody, která mu vznikla tím, že dne 9. února 1960 mu při nesprávném použití vybuchl chemický hubící prostředek TRAVEX, zakoupený v prodejně druhožalovaného podniku, jejíž vedoucí byla prvožalovaná. Svůj nárok opíral o to, že prostředek TRAVEX není dovoleno prodávat nezletilým osobám a prvá žalovaná jej přesto nezletilému žalobci prodala. Druhý žalovaný pak je žalován proto, že odpovídá za činnost svých zaměstnanců.

Žalovaní navrhovali zamítnutí návrhu s odůvodněním, že není resp. nebyl v době úrazu žalobce žádný zákaz TRAVEX prodávat nezletilým osobám a že tedy neporušili žádnou povinnost a nemohou proto odpovídat za následky nesprávné manipulace s TRAVEXEM nezletilými osobami.

Okresní soud v Teplicích žalobu proti oběma žalovaným zamítl. Na základě provedeného dokazování zjistil, že žalobce si zakoupil krabici TRAVEXU a uschoval ji tak, aby nebyla nalezena. Připravil si lodičku a k ní kovovou trubičku, z níž chtěl zhotovit zařízení pro reaktivní pohon lodičky. Bylo mu totiž známo, že TRAVEX je výbušnina a že jej jiní chlapi používají k pohonu raket. Po návratu ze školy naplnil trubičku TRAVEXEM a spolu se svým kamarádem šel k potoku. Tam upevnil trubičku na loďku, travexovou náplň zapálil, loďku položil na vodu a vzdálil se. Když se dlouho nic s loďkou

nedělo, šel pro ní a když jí uchopil, travexová náplň vybuchla. Při tom výbuchu utrpěl těžké zranění na ruce a při lékařském zákroku v nemoci mu byly amputovány 4 prsty a dále léčeno zranění ruky.

Se zřetelem, k tomu však, že v době, kdy došlo k prodeji TRAVEXU žalobci, nebylo v platnosti jakékoliv omezení jeho prodeje, jako je tomu u jiných nebezpečných přípravků, které lze prodávat jen na předložený občanský průkaz nebo na povolení MNV, a že teprve v dubnu 1960 byl TRAVEX z prodeje stažen a je nadále v prodeji jen ve vybraných prodejnách, a to jako zboží volně neprodejně, dospěl soud k závěru, že žalovaní za vzniklou škodu žalobci odpovídali jen tehdy, kdyby porušili nějakým kvalifikovaným způsobem jim uloženou povinnost, nebo něco vážným způsobem zanedbali, a proto žalobu proti oběma zamítl.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodnutí soud prvního stupně změnil tak, že pokud jde o druhožalovaný podnik, uznal zažalovaný nárok co do základu odpodstatněn jednou polovinou.

Odůvodnění:

Krajský soud se neztotožňuje se závěry okresního soudu. Je sice pravda, že v době, kdy k úrazu žalobce došlo, neexistoval obecně závazný předpis, který by omezoval prodej TRAVEXU, nebo upozorňoval na nebezpečí plynoucí z nešetrného zacházení s ním. Není jím ani vyhláška ministerstva vnitra z 21. 10. 1955 č. 193/1955 Ú. l., jak mylně se jí žalobce v odvolání dovolává. Nevyplývá to ani z jiných obecně závazných předpisů, jimiž jsou: zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 23/1955 Sb. a vyhláška min. zdrav. č. 167/1955 Ú. l. Ze směrnic ministerstva zemědělství a lesního hospodářství vydaných na základě zák. opatření č. 23/1955 Ú. l. naopak vyplývá, že TRAVEX je zařazen do třetí skupiny s poznámkou, že jde o přípravek, jehož prodej je volný.

Jde však o to, zda i v případě, že zde nebylo obecně závazného předpisu, mohla prodavačka předvídat možnost, že se TRAVEX dostane do rukou takové osoby, která ho zneužije určeným způsobem, a že tak dojde ke škodě.

V tomto směru je nutno především zdůraznit, že prvožalovaná jako vedoucí speciální prodejny státního obchodu se znalostí zboží, které se v této prodejně prodává, má povinnost právě vzhledem k povaze určitého zboží doporučit zletilým kupujícím správný způsob použití zboží, upozornit na nebezpečí vznikající při nesprávném použití tohoto zboží, resp. při nesprávné manipulaci s určitým výrobkem a nezletilým kupujícím odmítnout vůbec prodej určitého zboží, obzvláště kdy jde o takové zboží, kde sám výrobce upozorňuje na to, že jde o přípravek, obsahující nebezpečnou chemikálii, který nemá být prodáván školním dětem a mládeži. Tak tomu bylo i v souzené věci, kdy výrobce TRAVEXU lidové družstvo Detechna upozorňoval prodejny, jimž výrobek dodával na to, že TRAVEX používají nedospělé osoby k výrobě různých prskavek, raket a podobně, že tento přípravek obsahuje nebezpečnou chemikálii, která může způsobit při nevhodném použití nehody, nebo škody na zdraví, a že proto při prodeji TRAVEXU je třeba dbát největší opatrnosti a odmítat jeho prodej školním dětem a mládeži. Kromě toho ještě na obalu tohoto přípravku bylo mimo návod k použití uvedeno v upozornění toto „Travex je hořlavý, a lehce zápalný,. Třeba ho chránit před ohněm, zápalnými látkami, zvláště organickými, nečistotou (dřevěné piliny, papírové útržky apod.) a silným nárazem. Ztvrdlé hrušky nedrtit. Dbát na základní požadavky práce s jedy. TRAVEX třeba uskladnit odděleně od potravin, krmiv, hnoji a jiných chemikálií, v suchých uzamčených skladech, nepřístupných nepovolaným osobám a zvláště dětem“.

Současně nutno vzít také v úvahu, že druhožalovaný podnik upozorňoval i sám své zaměstnance na nebezpečnost tohoto přípravku a zákaz prodeje školním dětem a mládeži, jak plyne z interních pokynů ředitelství žalovaného podniku z 25. ledna 1956 a z 16. dubna 1957, v nichž se mimo jiné uvádí, že na popud okresní prokuratury, která zjistila, že je TRAVEX používán nebezpečným

způsobem nezletilci, je třeba při jeho prodeji zletilé osoby na toto nebezpečí upozornit a zásadně nelze prodávat TRAVEX dětem. S těmito pokyny byla seznámena také prvožalovaná, která ač si byla vědoma nebezpečnosti TRAVEXU, neučinila nic, aby v konkrétním případě, kdy se jednalo o 15letého chlapce, zneužití tohoto přípravku zabránila.

Nezachovala tedy prvožalovaná potřebnou míru opatrnosti, když nebezpečný výrobek prodala nezletilci, o němž mohla předpokládat, že jej může použít způsobem zdraví škodlivým nebo dokonce životu nebezpečným. Míra jejího zavinění je tím vyšší, že tím současně překročila příkaz, resp. zákaz daný jí druhožalovaným podnikem jako jejím zaměstnavatelem.

Tímto svým jednáním porušila prvožalovaná povinnosti, vyplývající z jejího pracovního poměru. Poněvadž tak učinila z nedbalosti, odpovídá za škodu podle zák. č. 71/1958 Sb. jen svému zaměstnavateli, a to za podmínek § 2 a v rozsahu § 6 cit. zák. Proto musela být žaloba podaná poškozeným proti ní zamítnuta pro nedostatek pasivní legitimace.

Zavinění první žalované je ovšem současně zaviněním druhožalovaného podniku jako jejího zaměstnavatele, který za škodu takto vzniklou poškozenému odpovídá (srov. směrnici pléna Nejvyššího soudu Pls 2/61, uveř. pod. č. 64/61 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR).

Při stanovení rozsahu odpovědnosti bylo však nutno přihlédnout i ke spoluzavinění žalobce, které lze spatřovat v tom, že si byl vědom určité nebezpečnosti přípravku a přesto ho použil nevhodně. TRAVEX po zakoupení ukryval před rodiči a při použití z obavy, aby nedošlo k výbuchu, šel kousek stranou a teprve po chvíli, když se domníval, že se již nemůže nic stát, trubičku s TRAVEXEM uchopil a při tom došlo k výbuchu. Nutno vzít v úvahu i to, že šlo o 15letého chlapce, který v době úrazu navštěvoval již 9. třídu a měl tedy již určité znalosti z fyziky a chemie. Taktéž návodem na obalu byl upozorněn, jak má být TRAVEXU použito.

Z těchto důvodů rozhodl odvolací soud, že zažalovaný nárok je co do základu opodstatněn jednou polovinou, pokud směřuje proti druhému žalovanému, neboť této výši se rovná míra spoluzavinění žalobce.